

2019/2204(INI)

11.12.2020

ADVIES

van de Commissie buitenlandse zaken

aan de Commissie interne markt en consumentenbescherming

inzake de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2009/81/EG betreffende aanbestedingen op defensie- en veiligheidsgebied, en van Richtlijn 2009/43/EG betreffende de overdracht van defensiegerelateerde producten (2019/2204(INI))

Rapporteur voor advies: Sven Mikser

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie buitenlandse zaken verzoekt de bevoegde Commissie interne markt en consumentenbescherming onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. herhaalt zijn steun voor de ambities zoals geformuleerd in de richtlijnen van het defensiepakket, die in het kader van de financiële en economische crisis van 2008 zijn bepaald, namelijk de bevordering van verdere integratie van de EU-toeleveringsketen op defensiegebied en van het wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten, de transparantie, de gelijke behandeling en het algemene concurrentievermogen van de Europese defensie-industrie; is van oordeel dat dit de huidige tekortkomingen in het operationele defensievermogen zal verhelpen, en zal verzekeren dat de EU over voldoende strategische vermogens beschikt, dat de interoperabiliteit wordt vergroot, dat de defensie-uitgaven worden gerationaliseerd en dat het geld van de belastingbetalers efficiënter wordt benut, door dubbel werk, fragmentering en industriële overcapaciteit terug te dringen, en door het concurrentievermogen van een sterke, innovatieve en veerkrachtige Europese industriële en technologische defensiebasis (EDTIB) en van een goed werkende, moderne, robuuste en efficiënte Europese markt voor defensiematerieel (EDEM) te stimuleren; is er vast van overtuigd dat de lidstaten hun defensievermogens en -capaciteiten moeten verbeteren, en ziet de doeltreffende tenuitvoerlegging van de richtlijnen als een stap in de richting van wat de EU ambieert, namelijk strategische autonomie en een Europese defensie-unie, met volledige eerbiediging van haar allianties en partners, alsook als een manier om haar multilaterale acties te versterken en als een noodzakelijk onderdeel van de ontwikkeling van de Europese defensie-industrie en van haar veiligheid en het vermogen zichzelf te verdedigen tegen huidige en toekomstige dreigingen; beklemtoont dat de richtlijnen het Europees defensiebeleid coherenter kunnen maken, op voorwaarde dat de lidstaten een gemeenschappelijke visie en eenzelfde strategische kijk op Europese defensie-initiatieven hebben;
2. wijst op de vooruitgang die wordt benadrukt in de evaluatieverslagen van de Commissie uit 2016 en in de studie van de Onderzoeksdienst van de Onderzoeksdienst van het Europees Parlement (EPRS) van 19 oktober 2020, waaruit blijkt dat beide richtlijnen hebben bijgedragen tot de openstelling van de interne markt voor defensie en tot de voltooiing van een interne markt voor defensiegoederen en -diensten, maar onderstreept dat veel meer vooruitgang nodig is; dringt aan op actuelere evaluaties, aangezien het gebrek aan betrouwbare, nauwkeurige en volledige gegevens over de toepassing van beide richtlijnen transparantie en toezicht belemmert, en besluitvormers en belanghebbenden ervan weerhoudt om de tenuitvoerlegging volledig te beoordelen en een zinvol proces aan te gaan om een effectieve, robuuste en moderne EDEM tot stand te brengen; dringt er bij de lidstaten op aan voor hoogwaardige gegevens over de tenuitvoerlegging van beide richtlijnen te zorgen, en te overwegen specifieke statistische classificatiecodes in te voeren om de evolutie van de structuur van de Europese defensie-industrie in kaart te brengen en de Europeanisering van de defensiegerelateerde waardeketens te beoordelen; verzoekt de lidstaten beide richtlijnen volledig ten uitvoer te leggen en toe te passen, en vraagt de Commissie te verzekeren dat haar interpretatierichtsnoeren consequent en volledig worden toegepast en gehandhaafd, teneinde uiteenlopende toepassingen in de lidstaten te voorkomen, onder meer door gebruik te maken van inbreukprocedures; spreekt in dit verband de hoop uit

dat de oprichting van een directoraat-generaal Defensie-industrie en Ruimtevaart in de Commissie (DG DEFIS), onder wiens bevoegdheid de monitoring en het beheer van de twee richtlijnen vallen, ook zal leiden tot meer samenhang tussen de twee richtlijnen en, uiteindelijk, een volwaardige integratie van de defensie-industrie in de interne markt;

3. betreft de aanhoudende versnippering van de Europese defensiemarkt, die nog steeds leidt tot nodeloze overlappingsen, een toevloed van ondoeltreffende projecten, en inefficiënte defensie-uitgaven door de lidstaten; benadrukt dat een diepere integratie van de defensie-industrie nodig is op EU-niveau, aangezien de economische recessie die naar verwachting uit de COVID-19-pandemie zal voortvloeien de defensiebegrotingen onder druk zal zetten; is van oordeel dat een effectieve tenuitvoerlegging van de richtlijnen ook de defensie-initiatieven van de afgelopen jaren doeltreffender zal maken, met name de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie (CARD), de permanente gestructureerde samenwerking (PESCO) en het Europees Defensiefonds (EDF); onderstreept en betreft echter de aanzienlijke bezuinigingen op de financiering voor het EDF, de Europese Vredesfaciliteit en de militaire mobiliteit;
4. onderstreept de bezorgdheid over de mogelijke hernationalisering van toeleveringsketens, hetgeen in strijd zou zijn met de doelstellingen van de richtlijnen; pleit voor hernieuwde inspanningen om hardnekkige hiaten en vertragingen op het gebied van technologie en innovatie in de EDTIB aan te pakken, teneinde de toenemende Europese afhankelijkheid van ingevoerde defensieproducten te verminderen; benadrukt dat de Commissie een integrale strategie voor EU-brede voorzieningszekerheid moet voorstellen, om een betrouwbare en veelzijdige Europese markt voor defensiematerieel en een efficiënte defensiesector op te bouwen;
5. erkent de relevantie van de samenwerking tussen de EU en het VK op het gebied van de defensie-industrie, alsook het belang van de reeds bestaande samenwerking tussen individuele EU-lidstaten en het Verenigd Koninkrijk;

Richtlijn 2009/81/EG betreffende overheidsopdrachten op defensie- en veiligheidsgebied

6. benadrukt dat de overgrote meerderheid van de contracten nog steeds op nationaal niveau wordt gegund; betreft het aanhoudende gebrek aan transparantie en de hoge graad van ondoorzichtigheid bij bepaalde aanbestedingspraktijken; betreft het wijdverbreide gebruik van vrijstellingen en de nog steeds bestaande verplichte compensaties, die de eerlijke mededinging in de Europese markt voor defensie-uitrusting belemmeren; vraagt dat het gebruik van vrijstellingen en verplichte compensaties bij defensie-aanbestedingen wordt verminderd, om een snellere en betere ontwikkeling van de EDTIB mogelijk te maken, wat een van de essentiële strategische doelstellingen van beide richtlijnen is; dringt erop aan dat de lidstaten systematisch en uitgebreid rapporteren met consistente, accurate en vergelijkbare gegevens over hun gebruik van vrijstellingen, teneinde de controle en de tenuitvoerlegging van de relevante richtsnoeren van de Commissie te verbeteren; verzoekt de Commissie haar inspanningen op te voeren en doortastende en proactieve maatregelen te nemen om misbruik van uitzonderingen te voorkomen en om de richtlijn te handhaven, met name door de doeltreffendheid van inbreukprocedures te verzekeren;
7. wijst op de tussen de lidstaten uiteenlopende aantallen van publicaties van

aankondigingen van opdrachten; wijst erop dat dergelijke verschillen de interne markt kunnen verstoren en dat het gebrek aan wederkerigheid een ontmoedigend effect kan hebben op lidstaten met een hogere uitvoeringsgraad;

8. wijst op de noodzaak om ervoor te zorgen dat de lidstaten de voorwaarden voor de toepassing van vrijstellingen strikt naleven, en om met name het mogelijk misbruik van artikel 346 VWEU strikt te beperken, niet in het minst gezien de nieuwe realiteit van multinationale toeleveringsketens en multinationale gezamenlijke defensie, teneinde de transparantie te vergroten en voor meer gelijkheid te zorgen; verzoekt de lidstaten zich strikt te houden aan de interpretatieve richtsnoeren van de Commissie met betrekking tot de voorwaarden waaronder een beroep kan worden gedaan op artikel 346; dringt aan op een duidelijke definitie van de soorten en kenmerken van producten waarvoor uitzonderingen kunnen gelden, alsook op toetsing en een zorgvuldige beoordeling van de noodzaak en evenredigheid van de uitzonderingen waarop de lidstaten zich op grond van artikel 346 kunnen beroepen, met name wanneer het gebruik ervan het concurrentievermogen van de EDTIB kan schaden;
9. herhaalt de waarschuwingen van deskundigen dat als lidstaten hun huidige praktijken, waarbij gemiddeld minder dan 20 % van de overheidsopdrachten op defensiegebied uitmondt in samenwerkingsprojecten, voortzetten, de Europese defensie-industrie en haar capaciteit om technologisch te innoveren gedoemd zijn erop achteruit te gaan;
10. is ingenomen met de bepalingen van de richtlijn die gericht zijn op het bevorderen van coöperatieve aanbestedingen op het gebied van defensie, en verzoekt de lidstaten gebruik te maken van alle samenwerkingsmogelijkheden die de richtlijn biedt, in een zuivere geest van solidariteit, met name in het kader van het industrieel ontwikkelingsprogramma voor de Europese defensie (EDIDP) en het toekomstige EDF; beveelt aan dat belangrijke defensieprojecten die momenteel door lidstaten worden uitgevoerd op bilaterale of multinationale basis buiten het kader van EU-defensie-initiatieven in dit kader moeten worden opgenomen, om mogelijk te maken dat de lidstaten die dat wensen op een zinvolle manier aan de projecten kunnen deelnemen, alsook om de samenhang van maatregelen te verzekeren, overlappingsen te vermijden en zo het geld van de belastingbetaler efficiënter te besteden en consequent meerwaarde voor de hele Unie te garanderen; pleit voor nauwere samenwerking door middel van gemeenschappelijke defensiegerelateerde O&O-projecten en -aankopen om de ontwikkeling van de EDTIB te ondersteunen;
11. merkt op dat de deelname van kleine en middelgrote ondernemingen aan overheidsopdrachten op defensiegebied beperkt blijft; moedigt de lidstaten aan om de oorzaken hiervan aan te pakken, te streven naar lagere toegangdrempels en minder complexe voorwaarden voor kmo's, en systematisch gevolg te geven aan de aanbeveling van de Commissie van 2018 over grensoverschrijdende markttoegang voor onderaannemers en kmo's, met name wat betreft het vertalen van aanbestedingen, het vooraf aankondigen van grote aanbestedingsprogramma's en het opdelen ervan in kleinere stukken, met inachtneming van de kosten en de tijdslijn van programma's; verzoekt de lidstaten te zorgen voor een actueel en geadverteerd overzicht van de technologische vermogens van kmo's, in het bijzonder van kmo's die zich bezighouden met opkomende en disruptieve technologieën, teneinde hoofdcontractanten in andere lidstaten in staat te stellen kmo's te vinden die over de vereiste competenties beschikken

om een gezamenlijk project op te zetten, en om eerlijke en open mededinging en een grotere betrokkenheid van kmo's mogelijk te maken en te bevorderen, en tegelijkertijd meer transparantie te ondersteunen;

Richtlijn 2009/43/EG betreffende de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de EU

12. roept de lidstaten op zich politiek bereid te betonen om een doeltreffende en geharmoniseerde tenuitvoerlegging van de bepalingen van Richtlijn 2009/43/EG te verzekeren en om defensie-aankopen en O&O-samenwerking binnen de EU op te voeren; verzoekt de lidstaten gebruik te maken van gezamenlijke O&O en aankopen op het gebied van defensie om de interoperabiliteit tussen hun legers te vergroten; verzoekt de Commissie de lidstaten bij te staan bij de tenuitvoerlegging van de richtlijn en de dialoog met nationale autoriteiten hieromtrent voort te zetten;
13. verzoekt de Commissie de betrokkenheid van kmo's bij grensoverschrijdende projecten te vergroten en de bekendheid van de instrumenten en voordelen van de richtlijn te vergroten, vooral onder kmo's;
14. onderstreept dat een meer samenhangende interpretatie en consistente uitvoering van het gemeenschappelijk standpunt van de EU over wapenuitvoer noodzakelijk is om de versnippering van de interne defensiemarkt van de EU te beperken en de samenhang van haar externe beleid te versterken; beklemtoont dat de Raad in zijn conclusies van 16 september 2019 opmerkt dat de versterking van de EDTIB gepaard moet gaan met nauwere samenwerking en convergentie op het gebied van de uitvoercontrole van militaire technologie en uitrusting; dringt aan op maatregelen om eventuele mazen, onverenigbaarheden of tegenstrijdigheden in de ICT-richtlijn, het gemeenschappelijk standpunt en de verordening tweemaal gebruik weg te werken; dringt erop aan dat artikel 4, lid 8, van Richtlijn 2009/43/EG volledig in acht wordt genomen; benadrukt dat voorafgaande toestemming voor de wederuitvoer van producten en onderdelen niet langer vereist is als het gemeenschappelijk standpunt op uniforme wijze wordt geïnterpreteerd en ten uitvoer wordt gelegd;
15. raadt aan een gepaste analyse uit te voeren van de gevolgen van beide richtlijnen voor de samenwerking tussen de EU en het VK op defensiegebied na de brexit; vraagt dat in specifieke bepalingen wordt voorzien over de samenwerking tussen de EU en het VK op het gebied van de defensie-industrie, overeenkomstig de specifieke kenmerken van een mogelijk algemeen akkoord tussen de partijen;
16. betreurt het beperkte gebruik van de algemene overdrachtsvergunningen; verzoekt de lidstaten de transparantie te vergroten door grondiger gevolg te geven aan de aanbevelingen van de Commissie over de afstemming van het toepassingsgebied en de voorwaarden om producten aan het gebruik van algemene overdrachtsvergunningen te kunnen onderwerpen; verzoekt de Commissie de tenuitvoerlegging van haar aanbevelingen te beoordelen en hierover een verslag op te stellen; beklemtoont dat de lidstaten moeten voorzien in vertalingen van nationale regels inzake overdrachtsvergunningen; vraagt de Commissie de lidstaten ten volle te ondersteunen en bij te staan in de ontwikkeling van geharmoniseerde globale en individuele overdrachtsvergunningen voor EDID- en EOF-projecten;

17. benadrukt het belang van het waarborgen van de toegankelijkheid en bruikbaarheid van de onlinedatabank CERTIDER (Register van gecertificeerde defensiegerelateerde ondernemingen), van het systematisch beschikbaar stellen van gedetailleerde gegevens over wapentransfers binnen de EU, en van het nadenken over de vraag of het huidige statistische kader moet worden geactualiseerd om beter rekening te houden met defensie- en bewapeningsactiviteiten, om een zinvolle controle te verzekeren en de uitvoering van Richtlijn 2009/43/EG naar behoren te beoordelen; verzoekt de lidstaten jaarlijks verslag uit te brengen aan de Commissie over het gebruik van algemene overdrachtsvergunningen en individuele vergunningen; verzoekt de Commissie het gedeelte over algemene overdrachtsvergunningen in CERTIDER steeds up-to-date te houden; verzoekt de lidstaten bijgevolg alle wijzigingen met betrekking tot hun algemene overdrachtsvergunningen systematisch aan de Commissie door te geven.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	10.12.2020
Uitslag eindstemming	+: 51 -: 10 0: 7
Bij de eindstemming aanwezige leden	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Lars Patrick Berg, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Tanja Fajon, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Karol Karski, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Jaak Madison, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Jérôme Rivière, María Soraya Rodríguez Ramos, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Idoia Villanueva Ruiz, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Željana Zovko
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Andor Deli, Markéta Gregorová, Bart Groothuis

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

51	+
PPE	Traian Băsescu, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Alexander Alexandrov Yordanov, Željana Zovko, Andor Deli
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Claudiu Manda, Sven Mikser, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev
RENEW	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Urmas Paet, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans, Bart Groothuis
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Jordi Solé, Tineke Strik, Thomas Waitz, Salima Yenbou, Markéta Gregorová
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi

10	-
S&D	Dietmar Köster
ID	Lars Patrick Berg, Jaak Madison, Thierry Mariani, Jérôme Rivière, Harald Vilimsky
ECR	Charlie Weimers
GUE	Manu Pineda, Idoia Villanueva Ruiz
NI	Kostas Papadakis

7	0
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
ECR	Anna Fotyga, Karol Karski, Jacek Saryusz-Wolski, Hermann Tertsch, Witold Jan Waszczykowski

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding